

Osvrti, prikazi, recenzije

Zdenka Brebrić

Daroviti u društvu – identifikacija, obrazovanje i perspektive u životu

prof. dr. sc. Majda Rijavec, IEP-D2, Zagreb, 2023.

Tema darovitosti je u svijetu brzih promjena iznimno aktualna za sve aspekte ljudskog života. Benefite darovitih pojedinaca i njihove kreativne energije baštine sve grane ljudskih djelatnosti od društveno-ekonomskih do najsuptilnijih pojedinačnih individualnih parametara.

Unatoč aktualnosti tematike na sveobuhvatnu knjigu koja ima ulogu i sveučilišnog udžbenika čekalo se do ove 2023. godine. Naime, prof. dr. sc. Majda Rijavec je na 315 stranica ove vrijedne knjige s nazivom *Daroviti u društvu – identifikacija, obrazovanje i perspektive u životu* rekla sve ili gotovo sve najvažnije o darovitosti i njezinoj ulozi u društvu, ali i u životu samog pojedinca.

Knjiga je podijeljena u 14 dobro osmišljenih i zaokruženih cjelina, od povijesnog pregleda interesa za darovite, teorijskog pristupa i definicije do osobina darovite osobe kao i moguće probleme u prilagodbi u odnosu na ostalu populaciju. Zatim se analiziralo načine identifikacije darovitih naglašavajući modele identifikacije, ali i probleme neprepoznatih darovitih i kako poboljšati njihovo prepoznavanje. Vrlo su

detaljno opisane osobine darovitih od kognitivnih do socioemocionalnih te mogući problemi u prilagodbi ostalopopulaciji.

Za odgojno-obrazovne djelatnike ključno je nekoliko poglavlja. Najvažnija su ona u kojima se detaljno govori o načinima obrazovanja darovitih učenika uz naglasak na njihove potrebe, pristupe i modele kurikula u samom odgojno-obrazovnom sustavu. Tako se navode

primjerice sljedeći modeli kurikula: model obo-
gaćenja, model autonomnog učenika, Purdue-
ov model i posebno zanimljiv model neograni-
čenog talenta.

Također se navode primjeri i iskustva iz hr-
vatskih škola: I. osnovne škole Bjelovar, Osnov-
ne škole Grigora Viteza iz Zagreba i Osnovne
škole "Fran Galović", također iz Zagreba. Opser-
vacije učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja iz
navedenih triju škola primjer su inovativnosti u
radu, ali i vidljivih sustavnih prepreka u radu s
darovitima, poglavito onima koji se mogu svr-
stati u obje vrste posebnih potreba, teškoće, ali
i darovitost. Koliko je važno te dvije sastavnice
kvalitetno spojiti, najbolje govori podnaslov
opservacije pedagoginje: "Prepoznaj dar da ne
bude dar-mar", koja upravo govori o darovitim
učenicima s ponašajnim i ostalim poteškoćama
i izazovima rada s takvom učeničkom populaci-
jom.

Nekoliko poglavlja knjige posvećeno je po-
dručju kreativnosti, kreativnih sposobnosti, kre-
ativnih procesa, mjerenje kreativnosti i, narav-
no, kreativnosti u obrazovanju i kako ju poticati
kod učenika.

Možda je najzanimljiviji dio knjige onaj u
kojemu se govori o područjima od posebnog
interesa za obrazovanje darovitih kao što je spol,
darovitost i školski neuspjeh, dvostruka daro-
vitost, kulturološki utjecaj na percepciju daro-
vitosti i socioekonomski status kao područje
posebnog interesa.

Obitelji u kontekstu darovitosti posvećena
je velika pažnja. Dane su karakteristike obitelji
darovite i kreativne djece, problemi s kojima se
takve obitelji susreću te kako ih savjetovati.

U medijima se mogu vidjeti izvješća o dje-
ci koja čak u ranom osnovnoškolskom uzrastu
završavaju sveučilišne studije, koja rješavaju naj-
zamršenije matematičke zadatke ili se koriste za-
čuđujuće bogatim vokabularom. To su pripad-
nici ekstremno darovite djece o kojima također
piše autorica u poglavlju „Život s kvocijentom
inteligencije iznad 180“.

Posebna pažnja posvećena je i odraslim da-
rovitim osobama, njihovim karakteristikama,
uspjehu u poslovnom i obiteljskom životu te
njihovoj dobrobiti.

Posljednje poglavlje govori koliko darovite
djece u odrasloj dobi razviju eminentna posti-
gnuća sukladna njihovoj darovitosti. Autorica
navodi da je ta vjerojatnost poprilično mala i da
ograničen broj darovitih napreduje do imanent-
nosti.

Što se to dogodi između djetinjstva i odras-
le dobi pa se taj potencijal ne razvije? Faktora je
mного, ali dogodi se cijeli naš obrazovni sustav
pa se može zaključiti da će stavljanje snažnijeg
fokusa na ovu populaciju učenika i studenata
svakako doprinijeti da se put od darovitosti do
immanentnosti olakša i unaprijedi. Jedan od ko-
raka za postizanje tog cilja je da ova knjiga bude
u rukama svih odgojno-obrazovnih djelatnika.